

Aan : **Gemeenteraad**

Datum : **16 juli 2024**

Afzender : **College van burgemeester en wethouders**

Onderwerp : **Schriftelijke vragen netcongestie Samen Terschelling**

Bijlage(n) :

Algemeen:

De fractie van Samen Terschelling heeft schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van de memo netcongestie, waarin U uw bezorgdheid over de mogelijke gevolgen voor het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid toont. In de memo wordt gemeld dat nieuwe projecten en aansluitingen, die een grootverbruik aansluiting nodig hebben, lastig zullen worden. Daar waar al een aansluiting is, levert de congestie dus niet direct een probleem op.

In het algemeen zullen wij op Terschelling de komende jaren last krijgen van de netcongestie, zowel bij nieuwbouw van woningen als bij uitbreiding van bedrijven. Als samenleving willen we verduurzamen en de CO2-uitstoot sterk verminderen, maar de elektrificatie die in verband daarmee is ingezet, zal door de netcongestie in het hele land beslist zorgen voor flinke vertraging als het gaat om het realiseren van ambities.

Vragen:

1. Wat zijn de gevolgen voor het uitvoeringsprogramma duurzaamheid van de gemeente Terschelling? Moeten we ambities bijstellen en plannen uitstellen? Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het warmtenet op West-Terschelling.

Voor de meeste zaken is bijstellen van ambities niet nodig. Voor het warmtenet wordt momenteel een haalbaarheidsonderzoek opgezet. Van werkelijke uitvoering is nog geen sprake. De congestie kan voor de technische uitvoerbaarheid van het warmtenet gevolgen hebben. Misschien moeten er t.z.t. andere keuzes worden gemaakt.

2. Wat zijn de gevolgen voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed?

Het gaat hier om bestaande aansluitingen. Om die reden verwachten wij geen problemen, maar uitsluiten kunnen we dat op dit moment ook niet.

3. Wat zijn de gevolgen voor de Tonnenloods? Is deze aansluiting al verzekerd door Liander?

Er is door RWS een aanvraag voor kleinverbruik (3x80 ampère = A) gedaan. De verwachting is dat dit geen probleem is.

4. Wat zijn de gevolgen voor de ontwikkeling of verkoop van de voormalige campus/Victoria en de voormalige dancing Dellewal?

De congestie kan afhankelijk van de nagestreefde ontwikkeling beperkingen opleggen aan de mogelijkheden op beide locaties of dwingen om op een andere manier met verduurzaming om te gaan.

5. Wat zijn de gevolgen voor de regiodeal?

De Regiodeal is vooral bedoeld om projecten op te zetten, om processen in beweging te krijgen. Voor de individuele projecten is nog niet in te schatten wat eventuele benodigde aansluitcapaciteit gaat zijn en of dit gevolgen ondervindt van netcongestie. Omdat voor bouwprojecten veelal sprake is van elektrificatie, omdat panden BENG (Bijna Energie Neutraal) of ENG (Energie Neutraal) dan wel stikstofvrij gebouwd moeten worden, is er een bepaalde capaciteit voor deze projecten nodig. Op dit moment is echter nog niet bekend wat de impact van netcongestie op deze projecten is.

6. Als onderdelen van de regiodeal niet uitgevoerd kunnen worden doordat ze niet aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet, krijgen we dan nog wel de subsidie toegewezen?

Aan de Regiodeal dragen het rijk, provincies en gemeentes bij. Aan de bijdrage van het rijk zijn voorwaarden verbonden, die zijn vastgelegd in de 'Regeling specifieke uitkering Regio Deals vierde tranche'. Over de besteding van het geld moeten de gemeentes verantwoording afleggen. Mochten er onderdelen uit de Regiodeal niet zijn uitgevoerd, dan kan het daarvoor beschikbare geld worden teruggevorderd.

7. Als we hierdoor subsidie van de regiodeal (of andere subsidies) mislopen kunnen we dan Liander hiervoor aansprakelijk stellen?

Dat hangt van zoveel factoren af, dat daar op dit moment geen antwoord op te geven is. In Fries verband is ook dit thema onderwerp van bestuurlijk overleg.

8. Kleinschalige woningbouw lijkt nog wel mogelijk maar wat zijn de gevolgen voor grotere woningbouw projecten zoals uitbreidingsplan West-Aletha en Zuidermieden?

Wat de gevolgen zullen zijn, is nu nog niet bekend, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat we er wel last van kunnen gaan krijgen. De initiatieven worden al wel bij Liander aangemeld. Formeel moet Liander woningen aansluiten, maar er moet dan wel voldoende capaciteit beschikbaar zijn.

9. Hoe worden deze problemen van levering van elektriciteit gecommuniceerd naar initiatiefnemers van onder andere woningbouw? Stuur de ambtelijke organisatie ze eerst door naar Liander of moeten zij daar zelf eerst informeren?

Initiatiefnemers die al een aanvraag hebben ingediend bij Liander worden door Liander geïnformeerd. Dat is ook de (wettelijke) taak/verantwoordelijkheid van Liander en niet van de gemeente. Nieuwe klanten kunnen zelf contact opnemen via o.a. mijnaansluiting.nl. Dan volgt een netcheck om te zien of het past in het net en krijgt de aanvrager bericht over de termijn waarbinnen er capaciteit beschikbaar is of wordt verwacht.

10. Wat zijn de juridische opties voor het college en de Raad om de komende jaren voorrang te verlenen aan woningbouw en gebouwen van maatschappelijk nut boven commerciële gebouwen?

Het is aan partijen die mogelijk in aanmerking zouden kunnen komen voor maatschappelijk prioriteren om dit zelf vanaf 1 oktober kenbaar te maken aan de netbeheerder. Wanneer de aanvrager inderdaad in aanmerking komt voor deze prioritering, zal zijn plek op de wachtlijst hoger worden en krijgt hij vermogen zodra dat ook daadwerkelijk beschikbaar is. De netbeheerders werken op dit moment aan een systeem om dit in te richten. Zodra daar meer over bekend is, zal Liander dat bekendmaken en uiteraard ook aan de gemeenten presenteren. De gemeente heeft hierin principe geen rol, tenzij het initiatief van de gemeente zelf is. De prioritering is wel onderwerp van gesprek in het onder 11 genoemde bestuurlijk overleg. Uiteraard kan de gemeente partijen die mogelijk in aanmerking zouden kunnen komen hier op wijzen.

Kort samengevat zijn de regels van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) ten aanzien van het maatschappelijk prioriteren als volgt: er zijn drie categorieën:

1. Congestieverzachters
2. Veiligheid
3. Basisbehoeften

Categorie 1 heeft voorrang op categorie 2 etc. De categorieën hebben subcategorieën. Binnen een categorie is het *first come first serve* principe van toepassing.

Ad1: het toekennen van capaciteit leidt tot toename van beschikbare transportcapaciteit voor anderen. De netbeheerder maakt hiervoor beleid (techniek neutraal en non discriminatoir).

Ad 2: Noodhulp, politie/defensie, veiligheidsdiensten, justitie/gevangeniswezen, waterbeheer, acute gezondheidszorg.

Ad 3: Drinkwatervoorziening, onderwijs, woonbehoefte, warmtevoorziening en gasnetten.

11. Blijft het college, eventueel samen met de provincie Friesland, in gesprek met Liander om druk te zetten om tot een snellere oplossing te komen?

De gemeente is zowel bestuurlijk als ambtelijk in overleg met Liander. Bovendien wordt er ook op regionaal niveau met Liander gesproken. De lijnen zijn kort en goed. De mogelijkheden om tot een snellere oplossing te komen zijn dat helaas niet. Liander heeft een grote opgave en een beperkte uitvoeringscapaciteit. Via het bestuurlijk overleg Friese Energie Tafel, een provinciaal initiatief, is om extra informatie gevraagd en op 11 juli is daarop antwoord gegeven door Liander. Wethouder Wassink was daarbij aanwezig. De problemen blijven de komende jaren bestaan. Liander zal de lokale problematiek met elke gemeente nog eens apart bespreken.